

Методи біологічних досліджень

БІОЛОГІЯ (дав.-гр. βίος - життя і λόγος - вчення) - наука про життя в усіх його проявах

Головне завдання біології - побудувати систему знань, що спираються на достовірні факти і узагальнення, які можна перевірити або спростувати

Етапи наукового дослідження

Деякі ознаки передаються від батьків дітям, а деякі - ні

Ознака - це наслідок перемішування спадкових задатків батьків

Відкрито ДНК

і хромосоми

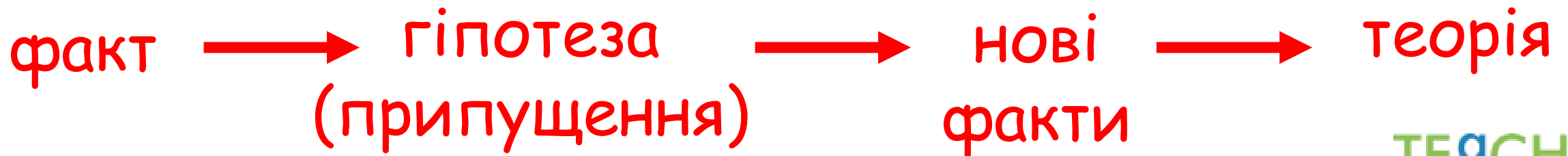

Досліди Менделя

Розташування генів

Хромосомна теорія спадковості

Методи наукових досліджень

Метод - це спосіб теоретичного дослідження або практичного здійснення явища

Емпіричні методи

- методи, за допомогою яких вивчаються природні об'єкти, доступні безпосередньому живому спогляданню

спостереження
порівняльно-описовий
експериментальний
моніторинг

Теоретичні методи

- методи, за допомогою яких здобуваються знання шляхом обробки результатів та розрахунків

моделювання
статистичний

Спостереження - це метод, при якому об'єкт або явище вивчають без втручання в нього, фіксують, вимірюють лише його властивості

Розпускання квітів

Спостереження - це метод, при якому об'єкт або явище вивчають без втручання в нього, фіксують, вимірюють лише його властивості

Життя і поведінка тварин

Спостереження - це метод, при якому об'єкт або явище вивчають без втручання в нього, фіксують, вимірюють лише його властивості

Видовий склад лук

Порівняльно-описовий метод використовується для порівняння об'єкта дослідження з подібними об'єктами чи процесами

Арістотель заклав основи описової й порівняльної анатомії, описав близько 500 видів тварин

Арістотель - давньогрецький науковець-енциклопедист, філософ і логік

Експериментальний метод полягає у тому, що дослідник змінює звичні умови існування об'єкта, спостерігає за наслідками змін

Вивчення впливу різних факторів на проростання насіння

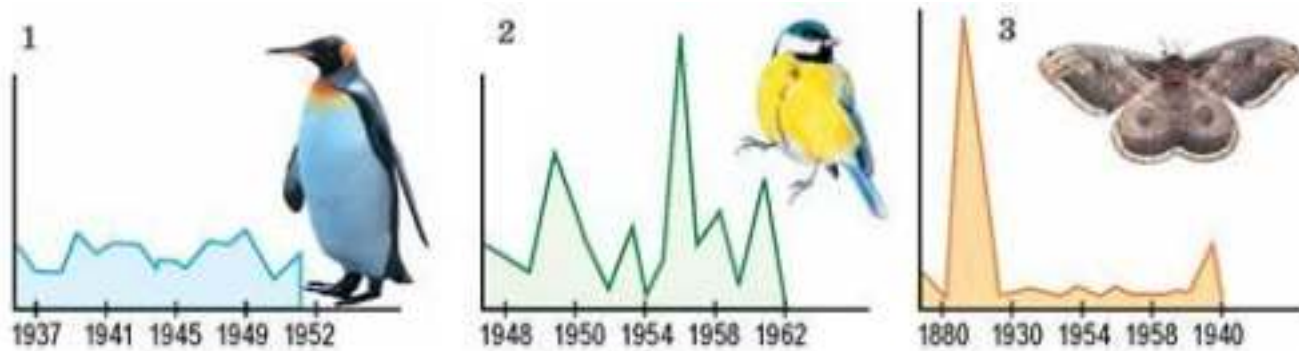

Вивчення впливу різного навантаження на роботу серцево-судинної системи і м'язи

Вивчення розумової діяльності тварин

Моніторинг - це система постійних спостережень за станом і перебігом процесів, що проводяться тривалий час

Вивчення зміни популяцій тварин на певній території

Вивчення вмісту парникових газів в атмосфері

Вивчення зміни видового складу зимуючих птахів

Метод моделювання – вивчення певного процесу, явища або об'єкта за допомогою створеної моделі чи імітації

Кактусова оранжерея – модель пустелі

Модель клітини

Акваріум – модель водойми

Модель молекули

Модель клітинної мембрани

Статистичний метод - математична обробка матеріалу, зібраного у результаті інших досліджень, що дозволяє його всебічно проаналізувати та встановити певні закономірності

Напрямки біологічних досліджень

1. Виявлення і усунення негативного впливу на природу

Виснаження природних ресурсів

Зменшення площ існування біоти

Зменшення видового різноманіття

Забруднення промисловими відходами

Глобальне потепління

Напрямки біологічних досліджень

2. Дослідження біологічних процесів з метою використання для людства

Виробництво ліків

Виробництво продуктів харчування

Біологічна очистка стічних вод

Виробництво біопалива

Переробка сміття

Напрямки біологічних досліджень

3. Вивчення механізмів спадковості для попередження хвороб

Напрямки біологічних досліджень

4. Запобігання поширення інфекційних хвороб

Напрямки біологічних досліджень

5. Вивчення можливостей використання генетично модифікованих продуктів

Підведемо підсумки!

- Послідовність формування наукових знань:
факт - постановка проблеми - гіпотеза - перевірка гіпотези - теорія
- Методи наукових досліджень:
  - емпіричні (спостереження, порівняльно-описовий, експериментальний, моніторинг);
  - теоретичні (моделювання, статистичний)

Чи залишилися
запитання?